

בס"ד
גליון שבועי עזרת אליעזר
שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א
על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה
פרשת ויחי
גליון 9

ת. קצת השתחווה.

ש. בפרשת ויחי כתוב (בראשית מז' לא') "וישתחו ישראל על ראש המטה" אומר רש"י, "הפך עצמו לצד השכינה מכאן אמרו שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה".

לכאורה צ"ב, הגמ' בנדרים דף מ' ע"א אומרת "ואמר רבין אמר רב מנין שהשכינה שרויה למעלה ממטתו של חולה, שנאמר ד' יסעדנו על ערש דוי". מדוע חז"ל בגמ' לא הביאו את המקור מיעקב אבינו כפי שרש"י אומר על התורה.

ת. ד' כאחז.

ש. האם אפשר לומר בס"ד, שבפרשת ויחי זה לא מספיק מפורש, שהרי רש"י עצמו על התורה כותב דבר אחר על ראש המטה וכו', "א"כ יתכן שלא השתחווה לשכינה, ולכן לא הוכיחו מיעקב אבינו.

ת. הא תו למה ל'!

ש. ידוע בחז"ל ששכינה מראשותיו של חולה. לפי"ז יש לעיין הלכה למעשה באופן שיש חולה בבית לאיזה צד אשתו תתפלל שמו"ע, האם תתפלל לצד מזרח כרגיל, או לצד שם החולה כי עתה יש שכינה מעל החולה, ועדיף להתפלל לצד שהשכינה נמצאת שם עתה בסמוך.

ת. למה ל' 2

² כנראה שגם הביאור בזה הוא, שמתפללים לצד מזרח לכיון ירושלים דרך קודש הקדשים שדרך שם כל התפילות עולות לשמים.

בהערות למרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל על מסכת שבח עמוד נב' על דברי חז"ל שחולה שכינה עמו מביא שאמרו שלכאורה אף דברים אחרים אפשר לבקש במקום החולה, וסיים בצ"ע.

עוד יש לעיין האם אפשר לבקש בעוד לשונות, כי כשהקב"ה שם אפשר לבקש לאו דוקא בלשון הקודש.

לבקשת רבים לתועלת קריאת הגליון,
הננו נאלצים לקצר את אורך הגליון,
בהבנה לתועלת הציבור,
ותודה רבה לכל המסייעים
לזיכוי הרבים בעצות ובדברי עידוד.
שהקב"ה ימלא משאלות כולם לטובה
לראות ברכה בכל עמלם.

תודה רבה על הישוב הנפלא ששלח אחד הקוראים בשבוע שעבר ליישב בשם המהרי"ל דיסקין על ההערה מדוע כשיעקב הולך לבאר שבע לא נזכר שהלך בעגלות, כי יעקב חשש מאיסור גזל להשתמש בעגלות של פרעה, כי פרעה שלחם על מנת שירד למצרים, ויעקב לפני שירד למצרים הלך קודם לבאר שבע להביא את עצי ארזים שנטע אברהם בבאר שבע שידע ברוח הקודש שכלל ישראל יצטרכו זאת לצורך בניית המשכן כשיצאו ממצרים, א"כ כשיעקב הלך למטרה של עצמו, לא יכל להשתמש עם העגלות של פרעה, ורק אחרי שיצא מבאר שבע, ועתה יורד למצרים, נזכר בפסוק שהולך עם העגלות ששלח פרעה, שמעתה מותר לו להשתמש בהם.

פרשת ויחי - תשע"ט. 1

ש. כתוב בפרשת ויחי (בראשית מז' לא') "ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה". קצת קשה מהו הלשון "וישתחו", ומדוע לא כתוב "וישתחווה" לשון יחיד.

**1 לבקשת מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א
אין לסמוך על מה שאני עונה מקופיא.**

הגליון הוא מהדורת ביקורת ועריכה של קונטרס עזרת אליעזר, תשובות שזכינו בס"ד לקבל בכתב יד ממרן שליט"א.

הערות ניתן להעביר למשפחת קרביץ.

כולנו תפילה שאי"ה נוכל במשך השנים להשלים את השו"ת על כל הפרשיות, ועל עבודת התפילה. הגליון יוצא לזיכוי הרבים, ואין להשתמש בזה לשום דבר אחר ללא רשות, וכל הזכויות שמורות.

בס"ד

גליון שבועי עזרת אליעזר שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה פרשת ויחי גליון 9

אמרו אסותא. וצ"ב, וכי כל הבית מדרש צריך לומר אסותא, לא די באחד שיאמר כן, א"כ איזה ביטול בית המדרש יש.

ת. נהא כולא.

ש. עוד יש לעיין באופן ששניים למדו חברותא ואחד התעטש, האם בכה"ג לפי בית רבן גמליאל יכל חבירו באמצע הלימוד לומר אסותא כי אין כאן ביטול בית המדרש שהרי רק חבירו שמע.

ת. מי נהא אומר...

ש. הגמ' בדף נג' ע"א אומרת תניא נמי הכי של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש הגם שיש בזה מצוה מפני ביטול בית המדרש. האם מכאן אפשר לומר שאין ראוי לבוא לאסוף כספים לצדקה באמצע הסדר בישיבות או בכוללים מפני ביטול בית המדרש כשמסתובבים בין האנשים שלומדים.

ת. מלכה אותה מצוה גדולה.

ש. בני אדם רגילים לאחל איש לרעהו בוקר טוב וכדומה, וכן מי שנתעטש אומרים לו לבריאות. נשאלתי, מדוע לא נוהגים שהמתברך יענה אמן, הרי העומק באיחול בוקר טוב, או לבריאות למי שנתעטש, שאכן יהא בריא ויהא לו יום טוב, א"כ עד כמה שזה ברכה מדוע שלא יענה אמן.

ת. מנא עת הראש.

ש. בספר מי זהב על התורה עמוד שסט' ראיתי שאלה עצומה, כולנו מאמינים שכל מה שהקב"ה עושה, הכל לטובה, וזה נאמר על אף קשיים ויסורים. א"כ איך אפשר להתפלל על אחר שסובל יסורים, בזמן שאנו מאמינים שהכל לטובת

ש. בפרשת ויחי כתוב (בראשית מז' לא') "וישתחו ישראל על ראש המטה". אומר הבעל הטורים "וישתחו בגימטריא מודים על הבשורה טובה". וצ"ב הרי הדין הוא שעל בשורה טובה צריך לברך הטוב והמטיב. האם יעקב אבינו בירך הטוב והמטיב כשהתבשר בשורה טובה ע"י שיוסף הסכים להשבע שיעלהו לארץ ישראל לקוברו שם.

ת. אולי.

ש. הגמ' בברכות בדף נג' ע"א בברכות אומרת שבית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני ביטול בית המדרש. וצריך ביאור, הרי יש חיוב לומר זאת, כפי שמביא הגליון הש"ס בשם פרקי דר"א פרק נב' מיום שנבראו שמים וארץ לא היה אדם חולה אלא אם היה בדרך או בשוק והיה עושט ונשמתו יוצא מנחיריו עד שבא יעקב אבינו וביקש רחמים וכו' לפיכך חייב אדם לומר בעטישתו חיים שנהפך המות הזה לאור וכו' " , ולכן מברכים את השני באסותא. א"כ עד כמה שזה חיוב לאחל, מדוע לא לענות באמצע הלימוד. וכי אם בשעה שלמדו תורה אחד בירך שהכל נהיה בדברו, חבירו לא היה עונה אמן.

ת. אין חיוב אמא מצוה 3

ש. הגמ' בדף נג' ע"א אומרת של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני ביטול בית המדרש. והכוונה כשאחד התעטש לא

³ בספר אוצר פלאות התורה בראשית פרשת ויחי עמוד תרסב' מביא ששאל לרבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א האם אפשר לומר אסותא בשבת, שהרי לא מבקשים על חולה בשבת, ותירץ רבינו שליט"א, שמתור כיון שהיא גם ברכה ולא תפילה בלבד. וגם אין בני אדם מתכוונים לשם בקשה ותפלה, אלא לשם ברכה.

בס"ד

גליון שבועי עזרת אליעזר שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה פרשת ויחי גליון 9

ש. מדוע בפרשת ויחי מצינו שרק יוסף הביא את בניו להתברך אצל יעקב אבינו לפני מותו (בראשית מח' א'), ואילו שאר השבטים לא מצינו שהביאו את בניהם להתברך אצל יעקב.

ת. א. הם צמח נחמך לדורות.
ב. שאר השבטים היו כל הזמן עם בניהם אצל יעקב.⁴

⁴ בקונטרס עזרת אליעזר על התורה כתבנו בס"ד שנראה בזה כמה תירושים.

א. כמה מבני החבורה רצו לתרץ, שיתכן שאין הכא נמי גם שאר האחים באו הם ובניהם להתברך מפי יעקב אבינו, כפי שעשה יוסף הצדיק, רק התורה שלא מספרת לנו סיפורים, ע"כ לא סיפרה לנו מה עשו שאר האחים ורק את מה שאירע עם יוסף הצדיק, כי יש בזה לימוד לדורות.

קצת קשה תירוץ זה, כי הברכה של יעקב אבינו ודאי יש בזה הרבה מה ללמוד, כפי שרואים אח"כ בברכות שמברך יעקב את בניו שהתורה מספרת לנו כי יש בזה לימוד עצום, א"כ עד כמה שסוברים שהאחים הביאו את בניהם להתברך מפי יעקב אבינו ובירך אותם כמו שבירך את בני יוסף, ודאי שהיה מה ללמוד מכך, ומדוע התורה לא כתבה זאת.

ב. יש מבני החבורה שרצו להגיד תירוץ אחר, ששאר השבטים כבר הביאו את בניהם להתברך מפי יעקב אבינו בזמנים אחרים, שהרי הם כל הזמן היו לצידו, ויצא הרבה פעמים שיעקב אבינו בירך אותם, אבל את הבנים של יוסף הצדיק שנולדו במצרים ולא היו כ"כ במחיצת יעקב אבינו, ויוסף לא עלה אל אביו אף פעם לבד, לכן כעת הביא אותם יוסף הצדיק לברך אותם.

גם תירוץ זה דחוק, שהרי אפרים כן היה רגיל להיות לפני יעקב אבינו בשנים שהיה בארץ גושן עוד לפני שחלה, וא"כ עד כמה שבירך את שאר השבטים ובניהם בהזדמנויות שונות, כך אפשר לומר שבירך את אפרים שהיה רגיל להיות אצלו וללמוד עמו כמו שאומר כאן רש"י, שאפרים שהיה אצל יעקב אבינו כל הזמן, הוא זה שבישר ליוסף שיעקב חולה, ובכל אופן יוסף לקח אותם להתברך לפני מותו, לחטוף עוד ברכה, ומדוע לא מצינו ששאר האחים יבואו עם בניהם להתברך בזמן שיעקב אבינו חולה ועומד למות.

ג. יוסף חשש שדוקא כעת שהוא קשור למלכות מצרים, מסתובבים בביתו כל אנשי מצרים, חשש מי יודע איך יצליח לחנך את בניו, כמה זהירות הוא צריך, ע"כ הוא הרגיש משהו מיוחד שדחף אותו לבוא לבקש ברכה מפי יעקב אבינו שלא ינוק ח"ו בחינוך בניו.

האדם שסובל. הרי תינוק שאביו מחזיקו בשעה שמקבל איזה זריקה וחיסון, גם אם יבקש שיציל ואותו, אף אחד לא יצילו, כי יודעים שאביו מטפל בו לטובתו, א"כ כל מי שסובל ויבקש שיצילו אותו, לכאורה דומה לתינוק שנמצא בידיו של הקב"ה שמטפל בו לטובתו, א"כ איך אנחנו באים ומתפללים להציל את הסובל מידי הקב"ה, בזמן שאנו מאמינים שהוא בידיים של הקב"ה שרוצה בטובת בנו הסובל, והניח בצ"ע.

ת. הכל כדי שתפלא.

ש. האם אפשר לומר בס"ד, כל מה שאותו אדם סובל, זה רק עד כמה שהוא בדרגה מסוימת, שאז לפי מעשיו עתה מגיע ול עונש. אבל ברגע שישתנה למדרגה אחרת, א"כ על זה כבר לא מגיע לו עונש. וע"י תפלת החולה או תפלת אחרים, זוכה החולה להשתנות להיות מצב אחר כמו שינוי השם, ועל המצב החדש הקב"ה גם לא רוצה להענישו. אדרבה, כל היסורים זה לגרום לו להשתנות למצב החדש, וע"י התפלות של כולם, עזרו לו להגיע למדרגה החדשה, לכן אפשר להתפלל וצריך להתפלל כדי לעזור לו להתרומם למדרגה שהקב"ה מצפה שלשם יגיע.

ת. ד"כ אמת.

ש. האם אפשר לומר עוד בס"ד, כמו שמצינו שהקב"ה ברא עניים כדי להציל אחרים מדינה של גיהנום, ופירוש הדבר שלכל אחד יש את תפקידו, ולא צריך לעשות חשבונות שמים מדוע פלוני עני, כך לנו אין לעשות חשבונות מדוע פלוני סובל, אלא למלא תפקידנו להתפלל על פלוני.

ת. פועל.

גליון שבועי עזרת אליעזר
שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א
על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה
פרשת ויחי
גליון 9

ת. אהרין הצולה שזכה לסייג⁵

ש. מה הטעם שאומרים חזק חזק ונתחזק בסיום קריאת חומש שלם.

⁵ בשלמי תודה על סוכות חול המועד עמוד תקפב' הביא כמה טעמים לאמירת חזק. שהב"י בסוף סימן קלט' הביא בשם האורחות חיים שכתב שצריך הקורא בתורה לאחוז כאילו קבלה עכשיו מסיני שנאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפניך וגו' חזק ואמץ. שאין לומר הזה אלא למי שתופס החפץ, וכשסייג אומרים לו חזק ואמץ, ומכאן יצא המנהג לומר למסיים לקרות בתורה בכל פעם חזק.

עוד מביא בשם שו"ת מהרם מינ"ץ שכתב וכן אנו נוהגין דלאחר סיום הספר עונים הקהל בקול רם חזק, והטעם של אותו מנהג, כמו שכתוב אחר כל סיום פרק או מסכת, הדרך עלן, כלומר מאחר שסיימו הפרק או המסכת השמר לך פן תשכח את הדברים וכו' אלא חזור בהן שלא תשכח. או כמו שנהגו לומר לחוזי ישר כחך, כלומר שמרת מצותיו יהי רצון שתזכה לגמור ולשמור יתר המצוות, והפירוש בזה, סיימת החומש יישך כחך, ולכן הקהל אומרים בקול רם כשסייג החומש חזק.

ודן בשלמי תודה האם העולה לתורה גם צריך לומר בעצמו חזק, ומביא שהקהלות יעקב נהג לומר חזק כשהיה עולה לתורה וכן עוד גדולי ישראל.

בחוברת יומא טבא לרבנן שע"י כולל נר ישראל ברכסים כא' טבת תשע"ב הביאו בשם הגאון ר' נתן זוכובסקי שליט"א שאומר שמעיקרא היו רגילים לומר חזק ואח"כ הוסיפו לומר חזק חזק ואח"כ הוסיפו לומר חזק חזק ונתחזק. ומבאר את הדברים, שבשעה שגומרים דבר צריכים חיזוק להמשיך בלימוד ללא הפסקה, וזה הפירוש חזק. ומביא בשם האליה רבה שאין מור לומר חזק חזק ונתחזק ומ"מ כתב שהמילים חזק חזק חזק זה בגימטריא משה. ומה הקשר למשה רבינו ומדוע בחרו דוקא את המילים האלו, לכן מבאר הג"ר נתן זוכובסקי שליט"א שמצינו בחז"ל בתחילת אבות משה קיבל תורה מסינו ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים. והנה לפעמים יושב אברך ולומד ויודע את החיוב במצוות תלמוד תורה, אבל חסר לו את ההרגשה שהתורה שהוא לומד זה תורה מסיני שקיבל משה מאת הקב"ה ומסרה ליהושע ויהושע צסרה לזקנים עד שהגיע אלינו. זה באים לרמוז כשגומרים את התורה שהכל נמסר ממה, שהתורה נמסרה מדור דור מאת שמושה קיבל תורה מסיני ודור העביר לדור הבא אחריו. ובכל פעם שבאים ללמוד יש להתעורר ולהרגיש שהתורה הזה קיבלנו מהר סיני דרך משה רבינו שקיבל זאת מהקב"ה. ואם בני אדם היו כך חיים ומרגישים, כמה היינו מעריכים את הלימוד בפרט ואת התורה בכלל.

בספר שיח תפלה עמוד רעו' הערה 68 עומד מנין המקור שאומרים חזק רק כשגומרים חומש, ומביא בשם כרם שלמה שהביא מהפרי חדש שכתב שאולי

ד. לענ"ד נראה לתרץ בס"ד שיש הבדל בין אחי יוסף ליוסף בעצמו. דבר שמצוי אצל אנשים בקלות, ובכל רגע שרוצים את הדבר, יכולים להשיג בקלות, זה גורם שלא מספיק מעריכים את הדבר ולא יודעים לנצל. נביא לכך כמה דוגמאות. מצוי שאנשים מחוץ לירושלים יהיו בכותל המערבי יותר מאשר אנשי ירושלים. כי אלו שנמצאים בירושלים ויודעים שבכל רגע שרוצים נוסעים לכותל, ע"כ הם לא מזדרזים לנסוע בכל פעם לכותל להתפלל, משא"כ אנשים שבאים מחוץ לירושלים, שלא בכל פעם יכולים להגיע בקלות אל הכותל, מצוי שיהיו יותר פעמים בכותל המערבי, שאם מזדמן להם לנסוע לירושלים, שיקפצו גם לכותל. עוד מצוי, אנשים שגרים בסמיכות לגדולי ישראל ויכולים לראות אותם בקלות, לא רצים לראות בכל רגע את הגדול בישראל, כי יוצא להם לראות אין ספור פעמים, ולא מעריכים מספיק מה שהם רואים. אבל אם מגיע מישהו ושלא מצוי לו לראות בכל פעם, ודאי שאם יהיה לו הזדמנות בקלות, יקפוץ על המציאה אם יש לו רק שכל להבין לראות גדול בישראל.

בזה נבין את ההבדל בין אחי יוסף ליוסף הצדיק. אחי יוסף, כל הזמן היו חיים עם יעקב אבינו, חיו עם הגדול בישראל בבית, לא מרגישים התלהבות מיוחדת לרוץ בכל רגע לראות ולהתברך מפי יעקב אבינו. הרי הוא כל הזמן איתם, ולכן גם כששמעו שיעקב אבינו חולה, לא רצו משהו מיוחד לראות אותו, שהרי הם רגילים לראות אותו. משא"כ יוסף הצדיק ששנים לא ראה את אביו, שנים לא זכה להיות בקרבת אביו שנ"כ אהבו זה את זה, אוי כמה התגעגע יוסף ממרחק מתי הוא יוכל כבר לראות את אביו, רק לא יכל להגיע מחמת כל מיני סיבות, כעת שהוא שומע שהנה אביו חולה, הנה יש הזדמנות להזדרז לראות את אבא ולהתברך, ודאי שהוא ירוץ לעשות זאת, כי כל כך שאף וחיכה להזדמנות זו, ודוקא הוא שהיה רחוק מאביו, ידע להעריך נכון עד כמה יקר להיות ולהתברך מאביו, כעת שהיה לו הזדמנות, לקח את בניו להתברך.

בזה אנו לומדים עד כמה ההרגל והמלומדה של השיגרה מקלקל דברים טובים. כמה מצטערים על שלא ניצלנו מספיק את גדולי ישראל שהיו במחיצתנו ויכלנו להיכנס בקלות אליהם, או רק לראות אותם, וכעת כבר אי אפשר. כי בזמן שיש את השפע, דיברנו בפרשת ויגש שלא יודעים לנצל את השפע, וצריך לזה חכמה מרובה לדעת לייקר כל דבר, כי אח"כ יבוא זמנים שנתגעגע לזמנים האלו, וזה מה שהיה הבדל בין אחי יוסף ליוסף הצדיק.

בס"ד
גליון שבועי עזרת אליעזר
שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א
על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה
פרשת ויחי
גליון 9

צריך עשרה בטלנים בעיר שיהיו תמיד בבית הכנסת. ועיר שאין בה עשרה בטלנים אין זה עיר. מה עוזר שיהא עשרה בטלנים בעיר, הרי בכל עיר צריך הרבה עשרה בטלנים, כנגד כל בית כנסת ובית כנסת, כי אם יש עשרה בטלנים עבור בית כנסת אחד, עדיין יכול לבעוס בשאר הבתי כנסיות אם אין שם עשרה בטלנים, א"כ מדוע לקבוע שם עיר תלוי רק בעשרה בטלנים בלבד, הרי אותם עשרה זה מועיל רק לבית כנסת אחד.

ת. יכולים ללכת בכל העיר.

ש. מצינו בחז"ל במגילה ששם של עיר או כפר נקבע האם יש עשרה בטלנים. האם אפשר לפרש מדוע שם של העיר תלוי דוקא בעשרה בטלנים, כדי ללמדנו כח ההשפעה של אותם עשרה בטלנים על העיר, כמו שמצינו בסדום שבזכות עשרה צדיקים יכלו להגן על כל העיר, לכן גם אם צריך בכל בית כנסת שיהא לו בנפרד עשרה בטלנים כדי שבבית כנסת זה הקב"ה לא יכעס, וממילא בעיר גדולה שיש שם הרבה בתי כנסיות וצריך שם הרבה בטלנים בשביל כל בית כנסת, עכ"ז שם העיר לא תלוי בריבוי בטלנים אלא די בעשרה, כי כל מה שיש בעיר, השפע והשמירה, הכל תלוי בעשרה בטלנים, וכ"ש אם יש יותר מעשרה בטלנים. אבל די בעשרה כדי להביא ברכה בכל העיר.

ת. נכון.

ש. בית כנסת שיש שם מלא מנינים בזה אחר זה, כגון שכל שעה מתחיל מנין נוסף, אבל למעשה אין עשרה מיד בתחילת המנין הנוסף, האם צריך שיהא עשרה בטלנים בכל מנין ומנין בבית כנסת זה.

שו"ת עם מרן שליט"א על עניני תפילה
לחיזוק עבודת התפילה.

המשך מעלת עשרה ראשונים

ש. בגמ' בברכות ו' ע"ב מצינו שהקב"ה כועס כשלא מוצא מנין, עד שהגמ' במגילה ה' ע"א אומרת שלכן

יצא מנהג זה משום שהתורה נקראת תושיה שמתשת כוחו של אדם, ועוד שמבואר בחז"ל בברכות לב' ע"ב שארבעה דברים צריכים חיזוק ואלו הן תורה ומעשים טובים תפלה ודרך ארץ, שנאמר רק חזק ואמץ, חזק בתורה ואמץ במעשים טובים.

ובעצם הברכה שאומרים חזק, מבאר שם בעמוד רנח' שאומרים לעולה בתורה, גמרת את המצוה, יהי רצון שתהיה חזק ותזכה לגמור עוד יותר מצוות וכן שכולנו נתחזק ביחד בתורה ובמצוות.

שמעתי מהרה"ג ר' חיים זאב קוקיס שליט"א מרבינו ישיבת רבינו חיים עוזר ששמע פעם ביאור נפלא במילה חזק, שזה ראשי תיבות חרישה, זריעה, קצירה. והוספתי על דבריו שמה שאומרים "ונתחזק", זה גם ראשי תיבות ונשתדל תמיד חרישה זריעה קצירה. דהיינו שכסדר נוסף עוד ועוד לחרוש ולזרוע ולקצור ולא נסתפק במה שכבר למדנו, וזה מה שאומרים בסיום מסכת הדרן עלך שכסדר עמוד והחור קאי.

בני יוסף נ"י הביא ראשי תיבות אחר במילה חזק, חזר זאת ק'. דהיינו שאומרים לו שיחזור על הלימוד שכבר למד גם מאה פעמים.

נסיים במה ששמעתי פעם מהגאון ר' יצחק אזרחי שליט"א שהמקור שארבעה דברים צריכין חיזוק והראשון הוא בתורה, זה מדברי משה אל יהושע שאמר לו חזק ואמץ. והרי יהושע היה משרת משה שלא מש מתוך האוהל, המתמיד הגדול עד שזכה להיות מנהיג ישראל, וגם אותו משה מזרז להתחזק עוד ועוד, וממנו נלמד לשמוע איך לא צריך להתבייש כשמעוררים אותנו להתחזק ולהוסיף בתורה.

לפי"ז אפשר להוסיף, שהרי נוהגים לעלות לתורה דוקא אדם גדול בתורה, את הרב או את הראש ישיבה וכדומה. ולו אומרים חזק, כי כמה שהוא גדול, ודאי יכול להוסיף דלא גרע מיהושע בן נון. אבל אחרי זה אומרים, שאם להרב אפשר לומר חזק חזק, כ"ש שאנו לעצמנו יכולים לומר ונתחזק, להוסיף מה שאפשר בארבעה דברים שצריכים חיזוק. לכן אומרים חזק חזק כלפי הרב ומסיימים ונתחזק לעצמנו.

בס"ד
גליון שבועי עזרת אליעזר
שו"ת עם מרן רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א
על פרשת השבוע, ועניני עבודת התפילה
פרשת ויחי
גליון 9

ת. ראוי.

ש. חז"ל בברכות שעוסקים בענין
שהקב"ה כועס כשלא מוצא עשרה,
מדוע שם חז"ל לא הזכירו ענין זה
של עשרה בטלנים כדי להשמיענו
כמה חשוב שיהא עשרה בזמן.

ת. אינו דין.